

31	32
----	----

Doç. Dr.
Fehmi Yıldız

Öğr. Gör.
Hande Özolgun

İstanbul Yöresi Küçük ve Orta Ölçekli Üretim İşletmelerinin Finansman Fonksiyonu Açısından Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Fehmi YILDIZ

Trakya Üniversitesi, İİBF

Öğr. Gör. Hande ÖZOLGUN

Namık Kemal Üniversitesi, Marmara Ereğlisi MYO

Özet

Artık günümüzde küçük işletmeler başarısız olduğu için büyümemiş, küçük ölçeklerde kalmaya mahkum, ekonominin kamburu, sürekli yardıma muhtaç işletmeler olarak anlaşılmamalıdır. Tam tersine sahip oldukları esneklikleriyle dinamik, değişen koşullara süratle uyabilen, bürokratik olmayan yapılarıyla yaratıcı, yenilikçi, talep boşluklarını süratle yakalayıp fırsatları zamanında değerlendirebilen işletmeler olarak algılanmalıdırlar. Ülkemizde mevcut ekonomik faaliyetlerin yaklaşık % 98'lik kısmını oluşturan ve ekonomiye yön veren küçük ve orta ölçekli işletmeler Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Sorunlar incelendiğinde en yaygın olanının finansman sorunları olduğu açıkça ortadadır.

Anahtar Sözcükler: KOBİ, finansman, kalkınma, istihdam, sermaye.

JEL Sınıflaması: G21,M41.

Abstract (The Evaluation of Small and Medium Manufacturing Enterprises in The Aspect of Finance Function in İstanbul Region)

Nowadays SME's do not mean of those which can not extend operations due to failure, continue to be small, lynch of economy and thus always need help. In contrast, they're flexible resulting dynamism, they can easily adapt themselves the changing conditions, their structure are non-bureaucratic thus they are more creative and they can easily recognize demand gaps and fulfill them. The small and medium size enterprises which constitute about % 98 of the current economic activities and direct economy are faced with various problems during the adaptation process to European Union. When looked more closely, it is obvious that the most prevalent ones are the financial problems.

Key Words: SME, finance, development, employment, capital.

JEL Classification: G21, M41.

1. Giriş

Küçük ve orta ölçekli üretim işletmeleri (KOBİ'ler), büyük işletmelerin çekirdeğini oluşturarak pek çok ülke ekonomisi için hayati öneme sahip, ekonomiye dinamizm kazandıran ve o ekonominin ölçütü olan işletmelerdir (Aypek, 2001, s. 145). Güm-rük Birliği'ne girilmesiyle birlikte, Türk işletmelerinin uluslararası pazarlara açıl-masının artık adeta bir zorunluluk haline gelmesi ve dolayısıyla KOBİ sözcüğünün Türkiye'nin gündemine yerleşmesi söz konusu olmuştur. Avrupa Birliği tarafın-dan KOBİ'lere verilecek kredilerin nasıl verileceği, kime verileceği tartışılırken, hangi işletmelerin KOBİ sayılacağı, hangi-lerinin ise sayılmayacağı tartışmaları baş-lamıştır (Özgen ve Doğan,1997, s. 13).

Küçük ve orta ölçekli işletmeleri belir-lemek amacıyla kullanılan tanım ve ölçü-lerde; hem bilim adamları ve araştırmacılar arasında hem de aynı ülkedeki çeşitli kurumların, yasaların vb., tanımları husu-sunda, işletmelerin çalışmalarını yürüt-tükleri işkollarına ve kullandıkları üretim tekniklerine bağımlı olarak kültürden kültüre, ülkeden ülkeye, yöreden yöreye, bölgeden bölgeye ve işletmenin türüne göre değişiklik söz konusu olduğundan tam bir görüş birliği yoktur (Çetin, 1996, s. 34). Bununla beraber küçük işletmeler, genel bir yaklaşımla, "üretim yaptığı alanda tek başına pek fazla etkili olama-yan, bağımsız bir şahıs tarafından kolayca kurulup işletilebilen ve görel olarak kü-çük iktisadi birimler" olarak tanımlanabi-lir (D'Amboise ve Muldowney, 1988, s. 226). Dünya genelinde olduğu gibi, ülke-mizde de küçük ve orta boy işletme ta-nımlaması ve sınırları konusunda henüz objektif bir tanım bulunmamaktadır. Kuş-kusuz bu duruma, devlet kuruluşlarınca yapılan yayınlarda, her yerde geçerli olan

bir tanımın mevcut olmaması neden ol-maktadır (Çınar, 1996, s. 63).

2. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Toplumsal ve Ekonomik Boyutları

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin, ül-kelerin sosyoekonomik yapılarına mikro ve makro bazda sağlamış olduğu birçok katkılar vardır (Bedük, 1996, s. 4). Küçük ve orta ölçekli işletmelerin önemi gün geçtikçe daha çok anlaşılmakta, toplam içindeki sayıları süratle çoğalmakta, istih-dam içindeki payları artmakta, çalışanla-rın büyük kısmını istihdam etmekte ve doğal olarak kendilerine gösterilen ilgi de önemlerine ve sayılarına paralel olarak artmaktadır (Burck, 1993, s. 62).

Küçük ve orta ölçekli işletmeler, başta istihdam olmak üzere, gelir dağılımının daha dengeli bir şekilde oluşması, sosyal barışın sağlanması, bölgeler arası denge-sizliklerin giderilmesi gibi birçok konuda yarar sağlamaktadırlar. Fakat bu işletme-lerin kendi yapılarına ilişkin birtakım olumsuz yönlerinin de mevcut olduğu bir gerçektir. Kuşkusuz bu avantajlar ve de-zavantajlar KOBİ'lerin strateji geliştirme-lerinde ve geleceğe ilişkin tahminlerine şekil vermelerinde önemli faktörlerdir (Bedük, 1996, s. 10).

KOBİ'lerin ülkeye, sektöre ve zamana göre ekonomik ve toplumsal rollerinin farklılaşmasının nedeni, b u işletmelerin her ülke ve ekonomi için hedeflenen pek çok amaca yaptıkları katkıdan kaynaklanmaktadır. Amaçlanan hedefler de-ğiş-tikçe, izlenen politikalar da buna bağlı olarak değişiklik göstermektedir (Yılmaz, 2004, s. 5). KOBİ'lerin ekonomik ve top-lumsal kalkınmada oynadığı roller şu şe-kilde sıralanabilir: Ekonomiye dinamizm kazandırmak, esneklik ve yenilikleri teş-vik etmek, istihdam sağlama ve yeni iş

imkanı yaratmak, üretime katkı sağlamak, dış ticarete katkı sağlamak, ülkenin vergi gelirlerine katkı sağlamak, bölgesel kalkınmayı hızlandırmak.

3. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Sorunları

KOBİ'lerin kuvvetli yönlerine karşılık, bu işletmelerin kendi bünyelerinden kaynaklanan yapısal nitelikte zayıf yönleri de bulunmaktadır. KOBİ'lerin önemli zayıf yönleri finansman, yönetim ve organizasyon, pazarlama, üretim, personel, muhasebe ve hesap işleri, teknoloji ve bilgi akımı biçiminde sıralanabilir (Çetin, 1996, s. 91).

KOBİ'lerin ekonomideki esnekliklerine rağmen varlıklarını sürdürmeleri ve büyümeleri için gerekli en önemli unsurlardan birisi hiç şüphesiz finansmandır. Ancak, KOBİ'lerin kuruluş aşamasında başlayan ve işletme aşamasında süren önemli finansman sorunları bulunmaktadır. KOBİ'lerin sermaye piyasasından fon sağlamasını kısıtlayan faktörler bulunmaktadır. Türkiye'de KOBİ'lerin en yaygın finansman aracı banka kredileri olmakla birlikte, KOBİ'lerin banka kredilerinden yararlanma oranı da oldukça düşüktür.

Bilinen ve KOBİ'lerin finansman gereksinimlerinin giderilmesine yönelik olarak gelişmiş ülkelerde uygulama alanı bulmuş finansman tekniklerinin yasal alt yapılarının oluşturulması, var olanların yaygın uygulama alanı bulması için gerekli çabaların gösterilmesi gerekir.

4. İstanbul Yöresi Küçük ve Orta Ölçekli Üretim İşletmelerinin Finansman Fonksiyonu Açısından Analizi

Bu bölümde ilk olarak ankete katılan işletmelerin sanayinin hangi alt dalında faaliyette bulduklarını, daha sonra da

ankette yer alan sorulara verdikleri cevapları gösteren frekans ve yüzdesel frekans tabloları aşağıdaki gibi düzenlenmiştir:

4.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki KOBİ'lere uygun ve zamanında nasıl kaynak bulunabileceği ve kullanılabileceğini incelemek ve finansman sorunlarının nasıl giderilebileceğini araştırmaktır.

4.2. Araştırma Modeli

Araştırma, tarama modelindedir. İşletmelerin sermaye yapıları ve bu yapıyı oluşturan sermaye kaynakları tanımlandıktan sonra, küçük ve orta ölçekli işletmelerin davranışları belirlenmeye çalışılmıştır. Kütüphane ve literatür taramasından sonra anket çalışmasıyla elde edilen veriler analitik bir yaklaşımla değerlendirilmiş ve çözüm önerileri getirilmiştir.

4.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul yöresi küçük ve orta ölçekli üretim işletmeleri oluşturmaktadır. Anketlerin uygulanmasında İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası'ndan yararlanılmıştır.

4.4. Veriler ve Toplanması

Konu ile ilgili veriler, konu hakkında literatürdeki kitap ve makaleler incelenerek toplanmış, araştırma verisi ise geliştirilen anketin İstanbul yöresi küçük ve orta ölçekli üretim işletmelerine uygulanmasıyla toplanmıştır.

4.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Literatür taramasından ve anketin uygulanmasından sonra elde edilen veriler

değerlendirilerek küçük ve orta ölçekli üretim işletmelerinin finansal sorunları ve bu sorunları çözebilmek için geliştirdikleri finansal davranışları ortaya konmaya çalışılmış ve çözüm önerileri geliştirilmiştir.

4.6. Bulgular ve Yorum

4.6.1. Ankete Katılan İşletmelerin Çeşitli Özelliklerinin Dağılımı

Bu bölümde ankete katılan işletmelerin sahip oldukları çeşitli özelliklerini gösteren frekans ve yüzdesel frekans tabloları aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Ankete Katılan İşletmelerin Sanayi Dallarına Göre Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler
Gıda, içki, tütün sanayii	6	7,9
Dokuma, giyim eşyası ve deri sanayii	23	30,3
Orman ürünleri ve mobilya sanayii	28	36,8
Kağıt, kağıt ürünleri ve basım sanayii	1	1,3
Kimya, petrol, kauçuk ve plastik sanayii	16	21,1
Taş ve toprağa bağlı sanayii	1	1,3
Metal ana sanayii	1	1,3
TOPLAM	76	100,0

Tablo 1'ye göre; ankete katılan işletmelerin % 7,9'u gıda, içki, tütün sanayiinde, % 30,3'ü dokuma, giyim eşyası ve deri sanayiinde, % 36,8'i orman ürünleri ve mobilya sanayiinde, % 1,3'ü kağıt, kağıt

ürünleri ve basım sanayiinde, % 21,1'i kimya, petrol, kauçuk ve plastik sanayiinde, %1,3'ü taş ve toprağa bağlı sanayide, % 1,3'ü de metal ana sanayiinde faaliyette bulunmaktadır.

Tablo 2: Ankete Katılan İşletmelerin Kuruluş Dönemlerine Göre Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
1980 öncesi	14	18,4	18,4
1980-1985 arası	6	7,9	26,3
1986-1990 arası	4	5,3	3,6
1991-1995 arası	9	11,8	43,4
1996-2000 arası	13	17,1	60,5
2000-2005 arası	22	28,9	89,5
2005 sonrası	8	10,5	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 2'ye göre; ankete katılan işletmelerin % 18,4'ü 1980 yılı öncesinde, % 7,9'u 1980-1985 yılları arasında, % 5,3'ü 1986-1990 yılları arasında, % 11,8'i 1991-1995

yılları arasında, % 17,1'i 1996-2000 yılları arasında, % 28,9'u 2000-2005 yılları arasında, % 10,5'i ise 2005 yılı sonrasında kurulmuştur.

Tablo 3: Ankete Katılan İşletmelerin Kuruluş Yerlerine Göre Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Küçük Sanayi Sitesi	7	9,2	9,2
Organize Sanayi Bölgesi	19	25,0	34,2
Şehir İçinde	46	60,5	94,7
Şehir dışında	4	5,3	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 3'e göre ankete katılan işletmelerin % 9,2'si küçük sanayi sitesinde, % 25'i organize sanayi bölgesinde, % 60,5'i şehir içinde, % 5,3'ü ise şehir dışında kurulmuştur.

Tablo 4: Ankete Katılan İşletmelerin Üretim Tiplerine Göre Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Sürekli ve Genel Piyasa İçin Üretim	24	31,6	31,6
Sipariş ve Fason Üretim	23	30,3	61,8
Her İki Biçimde de Üretim	29	38,2	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 4'e göre ankete katılan işletmelerin % 31,6'sı sürekli ve genel piyasa için üretim tipini, % 30,3'ü sipariş ve fason üretim tipini, % 38,2'si ise her iki tür üretim tipini benimsemiştir.

Tablo 5: Ankete Katılan İşletmelerin Hukuki Yapılarına Göre Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Tek kişi işletmesi	32	42,1	42,1
Adi Şirket	1	1,3	43,4
Limited Şirket	39	51,3	94,7
Anonim Şirket	4	5,3	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 5'e göre ankete katılan işletmelerin % 42,1'si tek kişi işletmesi, % 1,3'ü adi şirket, % 51,3'ü limited şirket, % 5,3'ü ise anonim şirkettir.

Tablo 6: Ankete Katılan İşletmelerin Profesyonel Yönetici İstihdam Politikasına Göre Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Her Yönetim Kademesinde	11	14,5	14,5
Bazı Yönetim Kademelerinde	22	28,9	43,4
Profesyonel Yönetici İstihdam Etmiyoruz	43	56,6	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 6'ya göre ankete katılan işletmelerin % 14,5'i, işletmelerinin her yönetim kademesine profesyonel yönetici istihdam etmekte, % 28,9'u bazı yönetim kademelerine profesyonel yönetici istihdam etmekte, % 56,6'sı ise işletmelerinde profesyonel yönetici istihdam etmemektedir.

4.6.2. Ankete Katılan İşletmelerin Finansal Özelliklerinin Dağılımı

Tablo 7: Ankete Katılan İşletmelerin Sermaye Tutarlarının Dağılımı

(TL)	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
5.000	2	2,6	2,6
10.000	6	7,9	10,5
15.000	2	2,6	13,2
20.000	4	5,3	18,4
25.000	2	2,6	21,1
30.000	4	5,3	26,3
40.000	1	1,3	27,6
50.000	9	11,8	39,5
60.000	2	2,6	42,1
70.000	1	1,3	43,4
80.000	1	1,3	44,7
100.000	5	6,6	51,3
150.000	4	5,3	56,6
200.000	7	9,2	65,8
250.000	2	2,6	68,4
300.000	4	5,3	73,7
350.000	1	1,3	75,0
400.000	2	2,6	77,6
450.000	1	1,3	78,9
500.000	1	1,3	80,3
600.000	1	1,3	81,6
750.000	2	2,6	84,2
1.000.000	5	6,6	90,8
1.400.000	1	1,3	92,1
1.500.000	1	1,3	93,4
2.000.000	3	3,9	97,4
14.000.000	1	1,3	98,7
15.000.000	1	1,3	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 7'ye göre ankete katılan işletmelerin; % 2,6'sı 5.000 TL, % 7,9'u 10.000 TL, % 2,6'sı 15.000 TL, % 5,3'ü 20.000 TL, % 2,6'sı 25.000 TL, % 5,3'ü 30.000 TL, % 1,3'ü 40.000 TL, % 11,8'i 50.000 TL, % 2,6'sı 60.000 TL, % 1,3'ü 70.000 TL sermaye tutarına sahipken, % 1,3'ü 80.000 TL, % 6,6'sı 100.000 TL sermayeye sahiptir. Ankete katılan işletmelerin % 5,3'ü ise 150.000 TL,

% 9,2'si 200.000 TL, % 2,6'sı 250.000 TL, % 5,3'ü 300.000 TL, % 1,3'ü 350.000 TL, % 2,6'sı 400.000 TL, % 1,3'ü 450.000 TL tutarında sermayeye sahipken, % 1,3'ü 500.000 TL ve 600.000 TL, % 2,6'sı 750.000 TL, % 6,6'sı 1.000.000 TL, % 1,3'ü 1.400.000 ve 1.500.000 TL, % 3,9'u 2.000.000 TL ve %1,3' 14.000.000 TL ve 15.000.000 TL sermayeye sahiptir.

Tablo 8: Ankete Katılan İşletmelerin Ortak Sayısına Göre Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
1	34	44,7	44,7
2	23	30,3	75,0
3	10	13,2	88,2
4	3	3,9	92,1
5	4	5,3	97,4
5'ten Fazla	2	2,6	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 8'e göre ankete katılan işletmelerin %44,7'si tek kişi işletmesi iken, % 30,3'ü 2 ortağa, % 13,2'si 3 ortağa, % 3,9'u 4 ortağa, % 5,3'ü 5 ortağa, % 2,6'sı ise 5'ten fazla sayıda ortağa sahiptir.

Tablo 9: Ankete Katılan İşletmelerin Toplam Borçlarının Özkaynaklara Oranına Göre Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
0.25'ten az	43	56,6	56,6
0.25-0.49 arası	15	19,7	76,3
0.50-0.99 arası	4	5,3	81,6
1.00-1.49 arası	10	13,2	94,7
1.5-1.99 arası	2	2,6	97,4
2'den büyük	2	2,6	100,0
TOPLAM	76	100	

Tablo 9'a göre ankete katılan işletmelerin % 56,6'sının toplam borçlarının özkaynaklara oranı 0,25'ten az, %19,7'sinin 0,25-0,49 arasında, %5,3'ünün 0,5-0,99 arasında, %13,2'sinin 1,00-1,49 arasında, %2,6'sının 1,5-1,99 arasında olup, %2,6'sının ise toplam borçlarının özkaynaklara oranı 2'den büyüktür.

Tablo 10: Ankete Katılan İşletmelerin Finansal Gereksinimlerini Karşılama Yöntemlerinin Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Otofinansman	3	3,9	3,9
Özkaynak	55	72,4	76,3
Yabancı Kaynak	17	22,4	98,7
Özkaynak ve Yabancı Kaynak	1	1,3	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 10'a göre ankete katılan işletmelerin % 3,9'u finansman gereksinimlerini otofinansman yoluyla karşılarken, % 72,4'ü özkaynak yoluyla karşılamakta, % 22,4'ü ise finansman gereksinimlerini yabancı kaynaklardan karşılamaktadır. % 1,3'ü de finansman gereksinimlerini hem özkaynak hem de yabancı kaynaklar aracılığıyla karşılamaktadır.

Tablo 11: Ankete Katılan İşletmelerin Döner Sermayeleri Hakkındaki Görüşlerinin Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Yeterli	32	42,1	42,1
Yetersiz	44	57,9	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 11'e göre ankete katılan işletmelerin % 42,1'i işletmenin döner sermaye tutarını yeterli görmekte, %57,9'u ise işletmenin döner sermaye tutarını yeterli görmemektedir.

Tablo 12: Ankete Katılan İşletmelerin Döner Sermaye Tutarını Yetersiz Bulma Nedenlerinin Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Kredili Satışlarda Enflasyonun Eritici Etkisini Önleyememe	10	13,2	13,2
Kuruluş Sırasında Yeterli Döner Sermaye Tutarını Belirleyememe	8	10,5	23,7
Diğer Nedenler	26	34,2	57,9
Sermayeyi Yeterli Görenler	32	42,1	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 12'ye göre, ankete katılan işletmelerin % 13,2'si kredili satışlarda enflasyonun eritici etkisini önleyememelerinden dolayı döner sermaye tutarını yetersiz bulurken, % 10,5'i sermaye tutarının yetersiz bulmasının nedenini, kuruluş sırasında yeterli döner sermaye tutarını belirleyememe olarak belirtmiştir. Ankete katılan işletmelerin % 34,2'si ise başka nedenlerden dolayı işletmelerinin döner sermaye tutarını yetersiz bulmaktadır. İşletmelerin % 42,1'i ise döner sermaye tutarını yeterli bulmaktadır.

Tablo 13: Ankete Katılan İşletmelerin Son Üç Yılda Yeni Yatırım Yapma Durumlarının Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Evet	31	40,8	40,8
Hayır	45	59,2	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 13'e göre, ankete katılan işletmelerin % 40,8'i son 3 yılda herhangi bir yatırımda bulunmazken, % 59,2'si son 3 yılda yeni yatırımda bulunmuşlardır.

Tablo 14: Ankete Katılan İşletmelerin Son 3 Yılda Yaptıkları Yatırım Türlerinin Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Yenileme Yatırım	3	4	4
Genişleme Yatırımı	18	23,7	27,7
Mamul Yatırımı	5	6,6	34,3
Modernizasyon Yatırımı	2	2,6	36,9
Genişleme ve Mamul Yatırımı	1	1,3	38,2
Mamul ve Modernizasyon Yatırımı	2	2,6	40,8
Son 3 yılda yatırımda bulunmayanlar	45	59,2	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 14'e göre, ankete katılan işletmelerin % 5,3'ü son 3 yılda yenileme yatırımında bulunurken, % 23,7'si genişleme yatırımında bulunmuş, % 6,6'sı mamul yatırımı, % 2,6'sı da modernizasyon yatırımında bulunmuştur. Bu işletmelerin %

1,3'ü hem genişleme hem mamul yatırımında bulunurken, % 2,6'sı hem mamul hem de modernizasyon yatırımında bulunmuştur. Ankete katılan işletmelerin % 57,9'u ise son 3 yılda herhangi bir yatırımında bulunmamıştır.

Tablo 15: Ankete Katılan İşletmelerin Dış Finansman Kullanımlarının Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Evet	32	42,1	42,1
Hayır	44	57,9	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 15'e göre, ankete katılan işletmelerin % 42,1'i dış finansman yani borç ya da kredi kullanmazken, % 57,9'u dış finansman kullanmaktadır.

Tablo 16: Ankete Katılan İşletmelerin Dış Finansman Kaynaklarının Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Ticari Bankalar	20	26,3	26,3
Leasing	2	2,6	28,9
Üçüncü Kişiler	4	5,3	34,2
Ticari Bankalar ve Leasing	1	1,3	35,5
Ticari Bankalar ve Üçüncü Kişiler	4	5,3	40,8
Dış Finansman Kullanmayanlar	45	59,2	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 16'ya göre, ankete katılan işletmelerin % 26,3'ü ticari bankalardan dış finansman sağlarken, % 2,6'sı leasing yoluyla dış finansman sağlamaktadır. Ankete katılan işletmelerin % 5,3'ü üçüncü kişilerden borç alarak finansman sağlarken, %

1,3'ü ticari bankalar ve leasing yoluyla finansman sağlamaktadır. Ankete katılan işletmelerin % 5,3'ü ticari bankalar ve üçüncü kişilerden finansman sağlarken, % 59,2'si ise dış finansman kullanmadığını belirtmiştir.

Tablo 17: Ankete Katılan İşletmelerin Kredi Alırken Karşılaştıkları Güçlüklerin Nedenlerine Göre Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Faizlerin Yüksekliği	16	21,1	21,1
Kredinin Azlığı	2	2,6	23,7
Teminat Gösterme Zorunluluğu	10	13,2	36,8
Bürokratik İşlemlerin Çokluğu	5	6,6	43,4
Kredi Kullanılmıyor.	33	43,4	86,8

Hiçbiri	2	2,6	89,5
Faizlerin Yüksekliği ve Kredinin Azlığı	2	2,6	92,1
Kredinin Azlığı ve Teminat Gösterme Zorunluluğu	1	1,3	93,4
Hepsi	5	6,6	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 17'ye göre, ankete katılan işletmelerin % 21,1'inin kredi alırken karşılaştığı en büyük güçlük faiz oranlarının yüksekliğidir. İşletmelerin % 2,6'sı ise kredinin az olduğunu belirtmişlerdir. İşletmelerin % 13,2'si teminat gösterme zorunluluğunu, % 6,6'sı ise bürokratik işlemlerin çokluğu nedeniyle kredi alırken güçlüklerle karşılaşılmasını ileri sürmektedirler. Ankete katılan işletmelerin % 43,4'ü hiç

kredi kullanmazken, % 2,6'sı ise bu konularla ilgili hiçbir güçlükle karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. İşletmelerin % 2,6'sı faizlerin yüksekliği ve kredinin azlığından şikayetçi iken, %1.3'ü kredinin azlığı ve teminat gösterme zorunluluğundan şikayetçidir. Bunun yanında, ankete katılan işletmelerin % 6.6'sı bu güçlüklerin tümüyle karşılaşmakta olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 18: Ankete Katılan İşletmelerin Finansmana İhtiyaç Duyup Duymamalarına Göre Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Evet	38	50,0	50,0
Hayır	38	50,0	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 18'e göre, ankete katılan işletmelerin % 50'si finansmana gereksinimi olmadığını, % 50'si ise finansmana gereksinimi olduğunu belirtmiştir.

Tablo 19: Ankete Katılan İşletmelerin İhtiyaç Duyduğu Finansmanın Kullanılmak İstendiği Yerlerin Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Yenileme Yatırımı	11	14,5	14,5
Genişleme Yatırımı	10	13,2	27,7
Mamul Yatırımı	6	7,9	35,6
Modernizasyon Yatırımı	3	3,9	39,5
Stratejik Yatırım	1	1,3	40,8
Yenileme ve Genişleme Yatırımı	4	5,3	46,1
Genişleme ve Mamul Yatırımı	2	2,6	48,7
Hepsi	1	1,3	50,0
Yatırım Yapmayanlar	38	50,0	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 19'a göre, ankete katılan işletmelerin % 14,5'inin ek finansman gereksinim duymasının nedeni yenileme yatırımında bulunmak iken, %13,2'sinin amacı genişleme yatırımında bulunmaktır. Bu işletmelerin % 7,9'su mamul yatırımında

bulunmak amacıyla ek finansmana gereksinim duyarken, % 3,9'u modernizasyon, % 1,3'ü ise stratejik yatırımda bulunmak amacıyla ek finansmana gereksinim duymaktadır. Ankete katılan işletmelerin % 5,3'ü yenileme ve genişleme yatırımı için

finansmana ihtiyaç duyarken, % 2,6'sı genişleme ve mamul yatırımı için finansmana gereksinim duymaktadırlar. İşletmelerin % 1,3'ü ise bu yatırımların hepsini

gerçekleştirmek isterken, % 50'si ise ek finansmana gereksinimi olmadığını belirtmiştir.

Tablo 20: Ankete Katılan İşletmelerin Finans Yöneticisi İstihdam Politikalarına Göre Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
İşletme Sahibi	61	80,3	80,3
İşletme Müdürü	5	6,6	86,8
Finans Müdürü	4	5,3	92,1
Muhasebe Müdürü	4	5,3	97,4
İşletme Sahibi ve Finans Müdürü	1	1,3	98,7
Finans ve Muhasebe Müdürü	1	1,3	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 20'ye göre, ankete katılan işletmelerin % 80,3'ünün finans yönetimini işletme sahibi yürütmekte iken, % 6,5'inin finans yönetimini işletme müdürü, %5,3'ünün finans yönetimini finans müdürü, % 5,3'ünün finans yönetimini mu-

hasebe müdürü yürütmektedir. Ankete katılan işletmelerin %1,3'ünün finans yönetimini işletme sahibi ve finans müdürü birlikte yürütmekte, % 1,3'ünün finans yönetimini ise finans ve muhasebe müdürü birlikte yürütmektedir.

Tablo 21: Ankete Katılan İşletmelerin Finansal Plan Yapma Stratejilerine Göre Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Evet	60	78,9	78,9
Hayır	16	21,1	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 21'e göre, ankete katılan işletmelerin % 78,9'u işletme faaliyetlerini gerçekleştirirken finansal planlama yaptıklarını bildirirken, % 21,1'i ise finansal planlama yapmadıklarını bildirmişlerdir.

Tablo 22: Ankete Katılan İşletmelerin Fon Fazlası Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Yenileme Yatırımı	15	19,7	19,7
Genişleme Yatırımı	8	10,5	30,2
Mamul Yatırımı	27	35,6	65,8
Modernizasyon Yatırımı	5	6,6	72,4
Stratejik Yatırım	1	1,3	73,7
Stoklara Yatırım	7	9,2	82,9
Bankaya Mevduat Olarak ya da Repo Olarak Yatırma	4	5,3	88,2
Menkul Kıymetlere Yatırma	1	1,3	89,5
Fon Fazlası bulunmamaktadır.	1	1,3	90,8
Yenileme ve Modernizasyon Yatırımı	1	1,3	92,1
Genişleme ve Mamul Yatırımı	4	5,3	97,4
Mamul ve Stoklara Yatırım	2	2,6	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 22'ye göre, ankete katılan işletmelerin % 19,7'si fon fazlalarını yenileme yatırımı yaparak kullanırken, % 10,5'i genişleme yatırımı, % 35,6'sı mamul yatırımı, % 6,6'sı modernizasyon yatırımı, % 1,3'ü stratejik yatırım yaparak fon fazlalarını değerlendirmektedir. Ankete katılan işletmelerin % 9,2'si stoklara yatırım yaparken, % 5,3'ü bankaya mevduat ya da repo olarak yatırma şeklinde, % 1,3'ü

menkul kıymetlere yatırım şeklinde fon fazlalarını değerlendirmektedir. Bu işletmelerin % 1,3'ü hem yenileme hem de modernizasyon yatırımında bulunurken, % 5,3'ü hem genişleme hem mamul yatırımı, % 2,6'sı ise mamul ve stoklara yatırımında bulunmaktadır. Ankete katılan işletmelerin % 1,3'ünde de herhangi bir fon fazlası bulunmadığından yatırım yapamamaktadırlar.

Tablo 23: Ankete Katılan İşletmelerin Enflasyonun Olumsuz Etkilerini Yok Etmek İçin Kullandıkları Politikaların Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Ürünlerin Fiyatlarını Sık Sık Ayarlama	38	50,0	50,0
Stok Yönetiminde Düzenleme	23	30,3	80,3
Alacakların Yönetiminde Düzenleme	12	15,8	96,1
Enflasyondan Etkilenmiyor.	1	1,3	97,4
Hepsi	2	2,6	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 23'e göre, ankete katılan işletmelerin %50'si enflasyonun olumsuz etkisini yok edebilmek için ürünlerin fiyatlarını sık sık ayarlarken, % 30,3'ü stok yönetiminde düzenleme yapmakta, % 15,8'i alacakların yönetiminde düzenleme yapmaktadır. Ankete katılan işletmelerin % 2,6'sı enflasyonun olumsuz etkilerini yok etmek için yukarıda yer alan bütün politikaları uygulamakta olup, %1,3'ü ise enflasyondan etkilenmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 24: Ankete Katılan İşletmelerin Teşvik ve Desteklerden Yararlanma Durumlarına Göre Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Evet	13	17,1	17,1
Hayır	63	82,9	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 24'e göre, ankete katılan işletmelerin % 17,1'i teşvik ve desteklerden yararlanırken, % 82,9'u ise herhangi bir teşvik ve destekten yararlanmamaktadırlar.

Tablo 25: Ankete Katılan İşletmelerin Yararlandıkları Teşvik ve Desteklerin Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
İhracat Teşvikleri	4	5,3	5,3
Vergi İndirimi	4	5,3	10,6
KOSGEB Teknolojik Destek Yardımı	3	3,9	14,5
OSB Yardımları	1	1,3	15,8

Diğer Yardımlar	1	1,3	17,1
KOSGEB ve OSB Yardımları	1	1,3	18,4
Teşvik ve Destekten Yararlanılmıyor.	62	81,6	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 25'e göre, ankete katılan işletmelerin % 5,3'ü ihracat teşviklerinden, % 5,3'ü vergi indiriminden, % 3,9'u KOSGEB teknolojik destek yardımından yararlanırken, % 1,3'ü OSB yardımlarından, % 1,3'ü diğer yardımlardan, %1,3'ü ise hem KOSGEB teknolojik destek yardımından hem de OSB yardımlarından yararlanmaktadır. Ankete katılan işletmelerin % 81,6'sı ise herhangi bir teşvik ve destekten yararlanmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 26: Ankete Katılan İşletmelerin Sorunlarının Çözümünde Danışman ya da Danışmanlık Hizmetlerinden Yararlanma Düzeylerinin Dağılımı

	Frekanslar	Yüzdeler	Kümülatif Yüzdeler
Evet	23	30,3	30,3
Hayır	53	69,7	100,0
TOPLAM	76	100,0	

Tablo 26'ya göre, ankete katılan işletmelerin % 30,3'ü ortaya çıkan sorunlarının çözümünde danışman veya danışmanlık hizmetlerinden yararlandığını bildirirken, % 69,7'si ise ortaya çıkan sorunların çözümünde herhangi bir danışman veya danışmanlık hizmetinden yararlanmadığını belirtmişlerdir.

5. Sonuç

Dünyada hemen hemen tüm ülkeler, küçük ve orta ölçekli işletmeleri farklı şekilde desteklemektedirler. Türkiye'de KOBİ'lere yönelik teşvikler düzensiz ve yetersizdir. Bu işletmelerin uzun dönemli finansal ve yönetsel gereksinimlerinin belli bir merkezce yönetilen teşviklerle desteklenmesi gerekmektedir.

KOBİ'ler Türkiye'de geniş istihdam olanakları sağlamakta; fakat üretim faaliyetlerinde gerektiği kadar yer alamamaktadırlar. Ülke ekonomisinde bu kadar önemli yer tutan KOBİ'ler çok fazla sorunla karşı karşıya kalmaktadırlar. Başta finansman olmak üzere pazarlama, kalifiye işgücü, teknoloji, altyapı sorunları gibi

büyük bir sorun yumağı ile uğraşmak zorunda kalmaktadırlar. Görünen o ki; bu sorunların çoğunun temelinde bilgi birikimi eksikliği yatmaktadır. Türkiye'de sermaye birikiminin yeterli düzeyde olmaması da sorun yaratan önemli unsurlardan bir tanesidir.

KOBİ'lerin finansman sorunlarının oluşması, ülkenin genel ekonomik yapısındaki gelişmelerle doğrudan ilgilidir. Yaşanan krizler KOBİ'leri de doğrudan etkilemekte ve varlığını sürdüremez hale getirmektedir. KOBİ'lerin birlikler, dernekler aracılığı ile örgütlenmeleri desteklenmelidir. Bu sayede KOBİ'ler, finansman araçlarından da daha fazla yararlanma olanağına sahip olabileceklerdir.

Kaynakça

Aypek, N. (2001). "KOBİ Finanslama Sürecinde Yeni Finansman Teknikleri". 1. Avrasya Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Kongresi. Ankara: Tika Yayınları.

Bedük, A. (1996). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Konumu, Önemi ve Avrupa Birliği'ne Giren Karşılaşılabilecek Sorunlar. Sakarya

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Burck, C. (1993). "The Real Word of The Enterpreneur". Fortune, Vol: 27. No. 7.

Çetin, C. (1996). Yeniden Yapılanma, Girişimcilik, Küçük ve Orta Boy İşletmeler ve Bunların Özendirilmesi. İstanbul: Der Yayınları.

Çınar, A. (1996). Dünyada ve Türkiye'de KOBİ'ler. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.

D'Amboise G., Muldowney. (1988). "Management Theory For Small Business: Attempts and Requirements". Academy of Management Rewiev. Vol: 13. No. 2.

Özgen, H., Doğan, S. (1998). "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Uluslararası Pazarlara Açılmada Karşılaştıkları Temel Yönetim Sorunları". Dış Ticaret Dergisi. Sayı: 9.

Yılmaz, N. (2004). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Denetimi ve Bir Uygulama. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Yılmaz, N. (2004). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Denetimi ve Bir Uygulama. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi.

En Çok Şehit 1994 Yılında Verildi		
Yıllar	Şehit Personel	Hayatını Kaybeden Vatandaş
1984	26	43
1985	58	141
1986	51	133
1987	71	237
1988	54	109
1989	153	178
1990	161	204
1991	244	233
1992	629	832
1993	715	1.479
1994	1.145	992
1995	772	313
1996	608	170
1997	518	158
1998	383	85
1999	236	83
2000	29	17
2001	20	8
2002	7	7
2003	31	63
2004	75	28
2005	105	30
2006	111	38
2007	146	37
2008	171	51
2009*	62	18
2010*	72	-
Toplam	6.653	5.687

* 2009 ve 2010 yılları 3 aylıktır.
Kaynak: Genel Kurmay Başkanlığı
(Milliyet Gazetesi, 24.06.2010)

Ele Geçirilen Terörist Sayısı					
Yıllar	Ölü	Yaralı	Sağ	Toplam	Teslim
1984	28	15	42	85	31
1985	201	18	136	355	31
1986	74	8	41	123	20
1987	95	2	14	111	2
1988	123	8	49	180	48
1989	179	17	80	276	51
1990	368	23	106	497	95
1991	376	19	285	680	119
1992	1.129	67	1.376	2.572	221
1993	3.050	112	1.702	4.864	219
1994	2.510	1.848	1.534	5.892	403
1995	4.163	545	1.199	5.907	378
1996	3.789	738	1.383	5.910	271
1997	7.558	1.187	453	9.198	253
1998	2.556	239	322	3.117	178
1999	1.458	53	196	1.707	104
2000	319	2	77	398	54
2001	104	2	68	174	52
2002	19	2	24	45	52
2003	87	8	53	148	295
2004	122	4	61	187	192
2005	188	2	95	285	123
2006	132	1	232	365	152
2007	315	7	222	544	109
2008	696	10	227	933	177
2009*	65	151	167	383	151
Toplam	29.704	5.088	10.144	44.936	3.781

* Jandarma Genel Komutanlığı 2009 faaliyet raporu.

Kaynak: Genel Kurmay Başkanlığı
(Milliyet Gazetesi, 24.06.2010)